

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 6. aprila 2017*

„Predhodno odločanje — Enako obravnavanje oseb ne glede na raso ali narodnost — Direktiva 2000/43/ES — Člen 2(2)(a) in (b) — Kreditna ustanova, ki zahteva predložitev dodatne identifikacije v obliki fotokopije potnega lista ali dovoljenja za prebivanje od oseb, ki želijo pridobiti posojilo za nakup avtomobila in so se identificirale s svojim vozniškim dovoljenjem, v katerem je navedena država rojstva, ki ni država članice Evropske unije oziroma Evropskega združenja za prosto trgovino“

V zadevi C-668/15,

katero predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Vestre Landsret (višje sodišče zahodne regije, Danska) z odločbo z dne 17. novembra 2015, ki je na Sodišče prispela 14. decembra 2015, v postopku

Jyske Finans A/S

proti

Ligebehandlingsnævnet, ki deluje v imenu Ismarja Huskica,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, E. Regan, A. Arabadjiev (poročevalec), C. G. Fernlund in S. Rodin, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: I. Illéssy, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. oktobra 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Jyske Finans A/S C. Led-Jensen, odvetnik,
- za dansko vlado C. Thorning, agent, skupaj z R. Holdgaardom, odvetnikom,
- za Evropsko komisijo D. Martin in sprva M. Clausen, nato L. Grønfeldt, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. decembra 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: danščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(2)(a) in (b) Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL 2000, L 180, str. 22) ter člena 13 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL 2005, L 309, str. 15).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Jyske Finans A/S in Ligebehandlingsnævnet (obor za enako obravnavanje, Danska), ki deluje v imenu Ismarja Huskica, v zvezi z zakonitostjo notranjega postopkovnega pravila te družbe, ki vsebuje pravilo, da se zahteva dodatna identifikacija v obliki kopije potnega lista ali dovoljenja za prebivanje od oseb, ki želijo pridobiti posojilo za nakup avtomobila in so se identificirale z vozniškim dovoljenjem, v katerem je navedena država rojstva, ki ni država članica Evropske unije ali Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 8 Direktive 2000/43 je navedeno, da „smernice zaposlovanja za leto 2000, ki jih je sprejel Evropski svet v Helsinkih 10. in 11. decembra 1999, poudarjajo potrebo po vzpostavljanju ugodnejših pogojev za trg delovne sile, ki temelji na socialni vključenosti, s pomočjo oblikovanja usklajenih ukrepov, namenjenih boju proti diskriminaciji skupin, kakršne so narodnostne manjšine“.
- 4 V uvodni izjavi 13 te direktive je navedeno, da „bi morali po vsej Uniji prepovedati vsako neposredno ali posredno diskriminacijo na podlagi rase ali narodnosti [etnične pripadnosti] v zvezi s področji, ki jih obsega ta direktiva. Ta prepoved diskriminacije bi se morala uporabljati tudi za državljane tretjih držav, vendar pa ne zajema razlik v obravnavanju na podlagi narodnosti in ne posega v določbe, ki urejajo vstop in prebivanje državljanov tretjih držav ter njihov dostop do zaposlitve in poklica.“
- 5 V skladu s členom 1 Direktive 2000/43 je „namen te direktive določiti okvir za boj proti diskriminaciji na podlagi rase ali narodnosti [etnične pripadnosti], da bi v državah članicah uveljavili načelo enakega obravnavanja“.
- 6 Člen 2 navedene direktive določa:

„1. V tej direktivi ‚načelo enakega obravnavanja‘ pomeni, da ne sme biti nobene neposredne ali posredne diskriminacije na podlagi rase ali narodnosti [etnične pripadnosti].

2. V odstavku 1:

- a) se za neposredno diskriminacijo šteje, če se ena oseba obravnava manj ugodno, kakor se obravnava, se je obravnavala ali pa bi se obravnavala druga oseba v primerljivem položaju na podlagi rase ali narodnosti [etnične pripadnosti];
- b) se za posredno diskriminacijo šteje, če bi na videz nevtralna določba, merilo ali praksa postavila osebe neke rase ali narodnosti [etnične pripadnosti] v posebno neugoden položaj v primerjavi z drugimi osebami, razen če to določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakonit cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

[...]“

- 7 V skladu s členom 3(2) Direktive 2000/43 se ta ne nanaša na različno obravnavanje, ki temelji na državljanstvu, in ne posega v določbe in pogoje v zvezi z vstopom in prebivanjem državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva na ozemlju držav članic ter v obravnavanje, ki izhaja iz pravnega položaja zadevnih državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva.

Dansko pravo

- 8 Kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, je bila Direktiva 2000/43 prenesena v dansko pravo z Lov om etnisk ligebehandling (zakon o enakem obravnavanju ne glede na etnično pripadnost, v nadaljevanju: zakon o enakem obravnavanju), v katerem člen 3 določa:

„Nihče ne sme do drugega izvajati neposrednega ali posrednega različnega obravnavanja zaradi rase ali etnične pripadnosti zadevne osebe ali tretje osebe.

2. Za neposredno diskriminacijo se šteje, če je ena oseba na podlagi rase ali etnične pripadnosti obravnavana manj ugodno, kakor se obravnava, se je obravnavala ali pa bi se obravnavala druga oseba v primerljivem položaju.

3. Za posredno diskriminacijo se šteje, če bi lahko na videz nevtralna določba, merilo ali praksa postavila osebe neke rase ali etnične pripadnosti v posebno neugoden položaj v primerjavi z drugimi osebami, razen če to določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakonit cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

[...]

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 9 I. Huskic, rojen v Bosni in Hercegovini leta 1975, prebiva na Danskem od leta 1993 in je pridobil dansko državljanstvo v letu 2000. I. Huskic in njegova zunajzakonska partnerica, ki je državljanka Danske, rojena na Danskem, sta kupila rabljen avtomobil pri prodajalcu avtomobilov. Nakup tega vozila je bil delno financiran s posojilom, ki ga je odobrila Jyske Finans, kreditna ustanova, specializirana za financiranje avtomobilov.
- 10 Za obravnavo vloge za odobritev posojila je omenjeni prodajalec po pošti posredoval imeni, naslova in nacionalni identifikacijski številki ter kopiji danskih voznških dovoljenj prosilcev družbi Jyske Finans. Na teh voznških dovoljenjih državljanstvo ni bilo navedeno. Ker je bilo glede na podatke na voznškem dovoljenju I. Huskica ugotovljeno, da je rojen v Bosni in Hercegovini, je Jyske Finans v skladu s svojimi notranjimi postopkovnimi pravili kot dodatni dokaz za izkaz istovetnosti I. Huskica zahtevala fotokopijo potnega lista oziroma dovoljenja za prebivanje zadevne osebe. Takšen dodatni dokaz se ni zahteval od zunajzakonske partnerice I. Huskica, ki je glede na podatke, navedene na voznškem dovoljenju, rojena na Danskem.
- 11 I. Huskic je menil, da je zahteva družbe Jyske Finans diskriminatorna, in se je pritožil na komisijo za enako obravnavanje, ki mu je dodelila odškodnino zaradi posredne diskriminacije. Retten i Viborg (okrožno sodišče v Viborgu) je odločitev potrdilo, ob tem pa štelo, da je bila zadevna oseba žrtev neposredne diskriminacije.
- 12 Družba Jyske Finans je navedla, da je bila zahteva iz postopka v glavni stvari podana zaradi obveznosti, ki izhajajo iz nacionalnega predpisa v zvezi s preprečevanjem pranja denarja.

13 V teh okoliščinah je Vestre Landsret (pritožbeno sodišče zahodne regije, Danska), pri katerem je družba Jyske Finans vložila pritožbo, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba prepoved diskriminacije na podlagi etnične pripadnosti iz člena 2(2)(a) [Direktive 2000/43] razlagati tako, da nasprotuje praksi, kot je ta v obravnavani zadevi, s katero se osebe v enakem položaju, ki so rojene drugje, ne pa v nordijskih državah, kateri od držav članic, Švici ali Lihtenštajnu, obravnavajo manj ugodno kot osebe, rojene v nordijskih državah, kateri od držav članic, Švici ali Lihtenštajnu?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali taka praksa torej pomeni posredno diskriminacijo na podlagi etnične pripadnosti v smislu člena 2(2)(b) [Direktive 2000/43] – razen če je objektivno upravičena z legitimnim ciljem in so sredstva za doseganje zadevnega cilja ustrezna in potrebna?
3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen: ali je taka praksa načeloma lahko upravičena kot ustrezno in potrebno sredstvo za izpolnitev zahteve po poglobljeni dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke iz člena 13 [Direktive 2005/60]?”

Presoja Sodišča

Prvo in drugo vprašanje

- 14 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(b) Direktive 2000/43 razlagati tako, da ta nasprotuje praksi kreditne ustanove, ki od stranke zahteva dodatno identifikacijo s predložitvijo kopije potnega lista ali dovoljenja za prebivanje, če je na vozniskem dovoljenju stranke navedena država rojstva, ki ni država članica Unije ali država EFTE.
- 15 Za odgovor na ta vprašanja je treba preučiti, ali ureditev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, pomeni različno obravnavanje zaradi etnične pripadnosti v smislu člena 2 Direktive 2000/43. Glede tega je treba opozoriti, da v skladu s to določbo načelo enakega obravnavanja pomeni, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija iz katerega od razlogov iz člena 1 te direktive. Člen 2(2)(a) te direktive določa, da se za potrebe uporabe člena 2(1) šteje, da gre za neposredno diskriminacijo, kadar je oseba na podlagi rase ali etnične pripadnosti obravnavana manj ugodno kakor neka druga oseba, ki je v primerljivem položaju. Poleg tega iz člena 2(2)(b) te direktive izhaja, da gre za posredno diskriminacijo, če bi na videz nevtralna določba, merilo ali praksa postavila osebe neke rase ali etnične pripadnosti v posebno neugoden položaj v primerjavi z drugimi osebami, razen če to določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakonit cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.
- 16 Prvič, v zvezi z vprašanjem, ali praksa iz postopka v glavni stvari pomeni različno obravnavanje neposredno na podlagi etnične pripadnosti v smislu člena 1 Direktive 2000/43, je treba preučiti, ali mora biti v primeru, kakršen je ta v zadevi v postopku v glavni stvari, država rojstva obravnavana kot neposredno oziroma neločljivo povezana z določeno etnično pripadnostjo.
- 17 V zvezi s tem je treba navesti, da pojem „etnična pripadnost“ izhaja iz ideje, da so za družbene skupine značilni zlasti skupno državljanstvo, vera, jezik, kulturno in tradicionalno poreklo ter življenjsko okolje (sodba z dne 16. julija 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, točka 46).

- 18 Čeprav država rojstva neke osebe ni navedena na tem seznamu meril, je treba navesti, da ker se ta seznam meril začne z izrazom „zlasti“, ni izčrpen in zato ni izključeno, da je to merilo lahko del tega seznama. Vendar tudi če bi bilo tako, je treba ugotoviti, da bi bil to le en specifičen dejavnik, ki bi omogočal sklepanje, da neka oseba pripada neki etnični skupini, vendar tega nikakor ne bi dokončno določal.
- 19 Etnična pripadnost ne more temeljiti na enem samem merilu, ampak mora biti, nasprotno, utemeljena z vrsto povezanih elementov, od katerih so nekateri objektivni, drugi pa subjektivni. Poleg tega ni sporno, da država rojstva ne more na splošno in v absolutnem smislu nadomestiti sklopa meril, navedenih v točki 17 te sodbe.
- 20 Zato podatek o državi rojstva sam po sebi ne more vzpostaviti neke splošne domneve o pripadnosti določeni etnični skupini, ki bi vzpostavljala neposredno oziroma neločljivo zvezo med tema pojmomoma.
- 21 Poleg tega ni mogoče predpostavljati, da obstaja eno – in sicer eno samo – etnično poreklo za vsako suvereno državo.
- 22 Vendar je v zadevi v glavni stvari država rojstva I. Huskica edino merilo, ki je komisijo za enako obravnavanje in nato Retten i Viborg (okrožno sodišče v Viborgu) privedlo do tega, da sta za sporno prakso ugotovila, da pomeni diskriminacijo na podlagi etnične pripadnosti.
- 23 Zato ni mogoče šteti, da zahteva po dodatni identifikaciji v zadevi v postopku v glavni stvari – ob predpostavki, da je lahko opredeljena kot „manj ugodno obravnavanje“ – temelji neposredno na etnični pripadnosti.
- 24 Poleg tega, kot je razvidno iz uvodne izjave 13 in iz člena 3(2) Direktive 2000/43, ta ista direktiva ne zajema različnega obravnavanja, ki temelji na državljanstvu.
- 25 Iz navedenega je razvidno, da praksa, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki od stranke, v vozniskem dovoljenju katere je naveden kraj rojstva, ki ni v državi članici Unije ali državi EFTE, zahteva dodatno identifikacijo s predložitvijo kopije potnega lista ali pa dovoljenja za prebivanje, ne pomeni obstoja neposrednega različnega obravnavanja na podlagi etnične pripadnosti zadevne osebe.
- 26 Drugič, o vprašanju, ali takšna praksa pomeni posredno diskriminacijo na podlagi etnične pripadnosti, je treba presoditi, ali glede na člen 2(2)(b) Direktive 2000/43 ta praksa – tudi če je oblikovana na nevtralen način – postavlja osebe neke rase ali etnične pripadnosti v posebno neugoden položaj v primerjavi s položajem drugih oseb.
- 27 Izraz „posebno neugoden položaj“, ki je uporabljen v navedeni določbi, je treba razumeti tako, da so zlasti osebe neke etnične pripadnosti zaradi zadevnega ukrepa v neugodnem položaju (sodba z dne 16. julija 2015 v zadevi CHEZ Razpredelenie, C-83/14, EU:C:2015:480, točka 100).
- 28 V zvezi s tem je bilo pred Sodiščem zastopano stališče, da katero koli že je „manj ugodno obravnavano“ etnično poreklo I. Huskica, so osebe „danskega etničnega porekla“ postavljene v bolj ugoden položaj s prakso v postopku v glavni stvari, ker zanje ne velja obveznost iz postopka v glavni stvari.
- 29 Vendar je dovolj že ugotoviti, da se ta obveznost brez omejitev uporablja za vse osebe, ki so rojene izven ozemlja določene države članice Unije ali države EFTA.
- 30 Poleg tega je treba spomniti, da je posredna diskriminacija lahko podana, če uporaba nacionalnega ukrepa, ki je oblikovan na nevtralen način, dejansko postavlja v slabši položaj veliko več oseb z varovano osebnostjo kot oseb, ki te lastnosti nimajo (sodba z dne 16. julija 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, točka 101 in navedena sodna praksa).

- 31 Še vedno pa velja, tako kot je že bilo opozorjeno v točki 27 te sodbe, da gre za „posredno diskriminacijo“ v smislu člena 2(2)(b) Direktive 2000/43 samo, če je učinek domnevnega diskriminatornega ukrepa tak, da določeno etnično poreklo posebej postavi v neugoden položaj.
- 32 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 64 sklepnih predlogov, se obstoj manj ugodnega obravnavanja ne sme ugotavljati splošno in abstraktno, ampak specifično in konkretno ob upoštevanju zadevnega ugodnega obravnavanja.
- 33 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da trditve, da bi uporaba nevtralnega merila iz postopka v glavni stvari, ki se nanaša na državo rojstva, verjetneje na splošno bolj škodovala „osebam določene etnične pripadnosti“ v primerjavi z „drugimi osebami“, ni mogoče sprejeti.
- 34 Enako velja za trditve, da bi uporaba tega merila postavljala v manj ugoden položaj osebe, katerih etnično poreklo izhaja iz druge države, kot je država članica Unije ali država EFTA. Poleg tega je treba napotiti na točke 18 do 21 te sodbe, iz katerih izhaja, da etnične pripadnosti ni mogoče predpostavljati na splošno zgolj na podlagi identifikacije države rojstva.
- 35 Torej praksa, kot je ta v postopku v glavni stvari, ne pomeni različnega obravnavanja neposredno na podlagi etnične pripadnosti zadevne osebe.
- 36 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da ta praksa temelji na merilu, ki ni niti neposredno niti posredno povezan z etnično pripadnostjo zadevne osebe. Zato ni mogoče šteti, da ta praksa vzpostavlja različno obravnavanje, ki temelji na etnični pripadnosti, v smislu člena 1 v povezavi s členom 2(2)(a) in (b) Direktive 2000/43.
- 37 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(a) in (b) Direktive 2000/43 razlagati tako, da ne nasprotuje praksi kreditne ustanove, ki nalaga stranki, v vozniškem dovoljenju katere je naveden kraj rojstva, ki ni država članica Unije ali država EFTA, zahtevo dodatne identifikacije s predložitvijo kopije potnega lista ali dovoljenja za prebivanje.

Tretje vprašanje

- 38 Ob upoštevanju odgovora na prvo in drugo vprašanje na tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 39 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 2(2)(a) in (b) Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje praksi kreditne ustanove, ki nalaga stranki, v vozniškem dovoljenju katere je naveden kraj rojstva, ki ni država članica Evropske unije oziroma država Evropskega združenja za prosto trgovino, zahtevo za dodatno identifikacijo s predložitvijo kopije potnega lista ali dovoljenja za prebivanje.

Podpisi